

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МІСЦЯ І РОЛІ ЖІНКИ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ТА МУСУЛЬМАНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Богайчук Н. А., Бистрицька Е. В.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

В усі часи людина прагнула до покращення та вдосконалення способу свого життя, що мало своїм наслідком трансформацію її образів, ролей, моделі поведінки. У сучасних умовах бурхливого розвитку технологій та глобалізації науковці фіксують зміну ролі жінки в сім'ї та суспільстві.

Україна не є винятком, де після здобуття незалежності вплив держави у сфері сімейно-шлюбних відносин та соціальних комунікацій зазнав змін. В минулому залишилася комуністична ідеологія, яка нав'язувала ефемерну рівність жінок і чоловіків. Натомість, відродження культурно-історичної спадщини, національних традицій сприяло переоцінці ролі і функцій жінки у сім'ї і суспільстві загалом. Зокрема, держава більше не претендує на заміщення прав батьків виховувати дітей у власній парадигмі культурних, політичних і, навіть, релігійних цінностей. Повертається розуміння сім'ї як історико-культурного осередку суспільства. Українська сім'я – такий же абсолют, як і українська нація. Тому вирішення проблем сім'ї пов'язується з відродженням української нації та будівництвом незалежної держави, і навпаки – відродження нації починається з сім'ї [1, с. 80].

У сучасний період образ «працюючої матері» втратив актуальність. Нова модель жіночої поведінки стає більш сильною та незалежною в соціальному й морально-етичному суспільстві. За часи незалежності України почав формуватися другий тип ідентичності української жінки – «ділової жінки» [2, с. 160].

Образ української жінки в сучасному суспільстві в силу певних обставин, зазнав трансформації та адаптації, однак не втратив при цьому своїх пріоритетних ролей матері, дружини та господині. Суттєві зміни у сфері сімейно-шлюбних відносин та

соціальних комунікацій відбуваються в сучасному мусульманському суспільстві, зокрема, Туреччині, яка є однією з найбільш розвинутих країн ісламу.

Рушієм трансформацій статусу мусульманських жінок в Туреччині стала політика лаїцизму, котру проводив Мустафа Кемаль Ататюрк в 20-х рр. ХХ ст. Його реформи сприяли зменшенню дискримінації жінок у сфері освіти, політичних прав, сімейно-шлюбних відносин, зовнішнього вигляду тощо. Серед жіноцтва набули поширення ідеали соціальної рівності. Одночасно відзначимо формування опозиційних настроїв серед турецьких жінок щодо нових можливостей [3, с.263].

Упродовж останніх десятиліть Туреччина все більше зазнає впливу західної культури, що помітно у великих містах, де розвинений туристичний бізнес. Відтак, у жіночому одязі майже зник його традиційний елемент – хіджаб. На сьогодні, відносно невелика частина мусульманських жінок щільно покривають себе тканиною з голови до ніг [3, с.264].

На початку ХХІ ст. жінка стала формально рівною з чоловіком, отримала безліч законодавчо визнаних прав, які відтепер не базуються лише на релігійних приписах.

Сьогодні не можна говорити про стандартизований тип мусульманської жінки, тому що в суспільстві існують різні життєві моделі, які відрізняються рівнем та способом життя, зовнішнім культурним впливом, ступенем модернізації. Одночасно відбувається зміна ролей. Якщо в традиційному суспільстві обов'язком чоловіка було забезпечення матеріального достатку сім'ї, а жінки – виключно домашні справи, то в сучасних ринкових умовах жінка емансипувалася, стала більш відкритою до суспільного життя. Жінка-мусульманка в сучасному суспільстві прагне до самостійності, і вимагає аби цю самостійність визнав і чоловік.

Статусні та рольові обов'язки жінок в українській та мусульманській культурі на перший погляд є схожими, позаяк надзвичайно важливе значення відіграють пріоритетні ролі – матері та дружини, виконання котрих вважається першочерговим завданням для кожної жінки. На сучасному етапі на зміну статусу жінки в українській та мусульманській культурі мають вплив низка суспільно-політичних і технологічних факторів, котрі

сприяють формуванню нових життєвих стандартів, моральних норм та цінностей.

Якщо в ХІХ – першій половині ХХ ст. базовими функціями жінки було виконання обов'язків матері та дружини, то сьогодні з'являються нові, пов'язані з чітким усвідомленням жінки своєї ролі та місця в суспільстві. Жінка стала активним учасником суспільного життя і мірою можливостей сама обирає пріоритетні для себе ролі. Інше питання – це збереження стереотипів щодо традиційного образу та ролі жінки, згідно з якими основною сферою жіночої самореалізації має бути виключно сім'я.

Список використаних джерел

1. Фатхутдінова І. Роль української жінки в сім'ї та суспільстві // Науковий вісник. Серія «Філософія». 2015. № 45 С. 62 – 84.
2. Лавриненко Н. Женщина: самореализация в семье и обществе (гендерный аспект) Киев, 1999. 172 с
3. Орлова Т. Зміна статусу жіноцтва Туреччини ХХ – початку ХХІ ст. // Збірник наукових праць. 2011. № 94. С. 263 – 270.

МОЖЛИВІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОВНОЦІННОГО СУДУ ПРИСЯЖНИХ ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

Рябова А. А., Кот Т. Ю.

КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді»

В умовах розбудови України, як правової держави щодо захисту прав й свобод людини та громадянина значущим є вплив народу, як єдиного джерела влади (за ст.5 Конституції України). Відповідно до статті 124 Конституції України встановлено, що народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних. Кримінальний процесуальний кодекс України закріпив європейську (континентальну) модель діяльності суду присяжних з метою гармонізації законодавства України із законодавством Європейського союзу [1]. Українська модель суду присяжних має багато недоліків. Нині мало хто задоволений якістю судової системи України та багато хто не довіряє українському судочинству, а апровадження повноцінного суду